

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 19-08-46461 שדולת הנשים בישראל - ISRAEL WOMEN'S NETWORK
נ' עיריית חיפה ואח'

תיק חיצוני:

בפני כב' השופט אברהם אליקים, סגן נשיא

עותרים שדולת הנשים בישראל - ISRAEL WOMEN'S NETWORK

נגד

משיבים
1. עיריית חיפה
2. מוטי שטיינמץ
3. מרדכי בן דוד
4. מדינת ישראל
5. פורום קהלת

פסק דין

- 1
2 מבוא
- 3 1. השאלה העיקרית הטעונה הכרעה היא האם לאסור קיום אירוע שמנוהל בחסות עיריית חיפה
4 ובמימון מטעמה, באולם ציבורי בשל איסור כניסת נשים לאירוע.
5 בפועל הסתבר במהלך הדיון כי קודמת לכך שאלה אחרת והיא האם העירייה קבלה החלטה
6 מינהלית לקיום האירוע על סמך ראיות מינהליות ושיקולים סבירים.
7
- 8 2. ביום 8.8.2019 פרסמה עיריית חיפה כי "לראשונה בחיפה" יופיעו הזמרים מרדכי בן דוד ומוטי
9 שטיינמץ ב"קומזיץ של התרוממות רוח וכיסופין אל תוך אוירת הימים הנוראים". באירוע
10 תהיה תזמורת ומקהלה והוא מיועד להתקיים מחר-26.8.19 בשעה 20:30 במרכז הקונגרסים
11 בחיפה. אין מחלוקת כי האירוע "מיועד לגברים בלבד".
12
- 13 3. העתירה הוגשה על ידי שדולת הנשים בישראל ביום 21.8.2018 נגד עיריית חיפה, סמוך לאחר
14 מכן צורפו כמשיבים שני הזמרים והיועץ המשפטי לממשלה בעקבות החלטת הנשיא השופט
15 רון שפירא, פורום קהלת בקש להצטרף להליך והגיש טיעונו בכתב ואפשרתי לו לטעון בעל
16 פה. יחיאל מונשיין שרכש כרטיס לאירוע ביקש להצטרף, אך לא הגיע לדיון ומכאן שבקשתו
17 נדחתה.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 19-08-46461 שדולת הנשים בישראל - ISRAEL WOMEN'S NETWORK
נ' עיריית חיפה ואח'

תיק חיצוני:

1 4. היום קיום דיון ארוך בנוכחות הצדדים לעתירה ובשל מצוקת הזמן אתייחס לעיקרי הדברים,
2 חשוב לציין כי היועץ המשפטי לממשלה התייצב לדיון ומסר תגובה בכתב לפיה הוא מתנגד
3 לקיום האירוע במתכונת זו, הוא נשאר בעמדה זו גם לאחר שמיעת טיעוני הצדדים.
4

5 דיון
6 5. אקדים ואבהיר כפי שהבהרתי לצדדים בפתח הדיון, אין בכוונתי לדון בשאלות אקדמיות
7 תיאורטיות או לקבוע כללים לגבי אירועים עתידיים, בכוונתי לדון אך ורק בשאלת הצדקת
8 המימון הציבורי לאירוע שיתקיים במרחב הציבורי, במסגרת בה מבקשת העירייה למנוע כניסת
9 נשים למתחם. אבחן את דרך קבלת ההחלטה במקרה זה.
10

11 אפתח במושכלות יסוד, כך מופיע בספר בראשית פרק א פסוק כז' **"ויברא אלוהים את האדם**
12 **בצלמו בצלם אלוהים ברא אותו זכר ונקבה ברא אותם"**.
13

14 נקודת המוצא לדיון הוא קיום שוויון מלא בין גבר לבין אישה ולמדנו על כך גם ממגילת
15 העצמאות בה נקבע כי מדינת ישראל "תקיים שוויון זכויות חברתי ומדיני גמור לכל אזרחיה
16 בלי הבדל דת, גזע ומין". שוויון הוא נשמת אפה של מערכת מינהל ציבורית.
17

18 ביום 30.3.14 התקבלה החלטת ממשלה מספר 1526 "ממשלת ישראל מכירה בכך כי תופעת
19 הדרת נשים במרחב הציבורי היא תופעה חמורה המתאפיינת בהפלייתן של נשים באשר הן נשים
20 המחייבת פעולה ממשלתית אקטיבית לביעורה".
21

22 ומיותר לציין כי במדינת ישראל יש זכות חוקתית לכבודו של אדם-אישה או גבר, בהתאם לחוק
23 יסוד כבוד האדם וחירותו. בימים אלו נקבע כך על ידי השופט מזוז בבית המשפט העליון,
24 במסגרת רע"א 10011/17 מ-טל הנדסה ושירותים בע"מ נגד סלמאן (19.8.2019):

25 "השוויון הוא אפוא ערך יסודי עליון בכל תפיסה דמוקרטית המכבדת זכויות
26 אדם, ובלעדיו חברה לא תיחשב כחברה דמוקרטית ומדינה לא תוכל להיקרא
27 כמדינה דמוקרטית.....כזכות נגזרת של הזכות החוקתית לכבוד האדם בכל
28 אותם ההיבטים אשר קשורים בקשר הדוק לכבוד האדם כמבטא אוטונומיה של
29 הרצון הפרטי, חופש הבחירה וחופש הפעולה וכיוצא בהם היבטים של כבוד
30 האדם כזכות חוקתית...יש לחוק איסור הפליה תכלית ערכית-חינוכית שבאה
31 לידי ביטוי בהצהרה שהפליה בכניסה למקומות ציבוריים ובהספקת מוצרים

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 19-08-46461 שדולת הנשים בישראל - ISRAEL WOMEN'S NETWORK
נ' עיריית חיפה ואח'

תיק חיצוני:

- 1 ושירותים תהא אסורה במדינת ישראל. להצהרה זו יש חשיבות כלפי המופלה,
2 כלפי המפלה, וכלפי החברה כולה. היא מגדירה כי הנורמה המקובלת במדינת
3 ישראל היא שלילת ההפליה, ובכך שולחת מסר חשוב למפלה או למי ששוקל
4 הפלות כי הוא פועל מחוץ לנורמה המקובלת".
5
6 עוד אפנה לדו"ח הצוות המשרדי לבחינת תופעת הדרת הנשים במרחב הציבורי
7 (05.01.2012) (להלן: דו"ח הצוות המשרדי) שאמנם לא אומץ רשמית על ידי הממשלה אך הוא
8 כולל מסקנות בעקבות עבודה מעמיקה והפרק הדין באיסור כניסת נשים לטקסים יכול להיות
9 רלבנטי לענייננו.
10
11 6. היועץ המשפטי לממשלה בחן באופן ספציפי את נושא "הפרדה מגדרית באירועי תרבות
12 במעורבות רשויות מקומיות" וערך חוות דעת מפורטת מיום 22.8.2019 בה נכתב כך בסעיף
13 ג.(2):
14 "אירוע המיועד למגדר אחד בלבד הינו חריג במיוחד ונדרשת הצדקה כבדת משקל
15 במיוחד המתבססת על קיומה של הבחנה רלוונטית הנובעת ישירות מאופי האירוע
16 ויש בה כדי ללמד על צורך מהותי באירוע נפרד לשם קיומו".
17
18 לאחר שהוחלפו דברים בין נציגי העירייה לבין נציגי היועץ המשפטי הודיע היועץ המשפטי
19 לממשלה לבית המשפט ביום 23.8.2019 כי העירייה לא עמדה בנטל על מנת להבהיר את
20 ההצדקה לקיומו של האירוע הספציפי המיועד לגברים בלבד (סעיף 32) תוך שהוא מסביר כי
21 מתשובות העירייה עובר להגשת העתירה, כמו גם מתגובתה מיום 22.8.2019 (שהיו כלליות),
22 לא הוצגה הצדקה להבחנה הרלבנטית הנ"ל, "אף לא עולה כי העירייה שקלה את מכלול נסיבות
23 העניין וכי נבחנו חלופות העומדות בהוראות פסקת ההגבלה בחוק היסוד". ושאלת שקילת
24 מכלול הנסיבות הפכה לטעמי לשאלה המרכזית הטעונה הכרעה.
25
26 7. לאחר שמיעת טיעוני הצדדים בדיון, דיון בו ניתן לעירייה להעלות כל טענה שחפצה, שוכנעתי
27 כי הליך קבלת החלטה על קיום האירוע נעשה בחוסר סבירות קיצונית וללא תשתית עובדתית
28 מינימלית, למצער העירייה במעין התנשאות לא סברה כי יש להציג בפני בית משפט מידע כל
29 שהוא, היא הסתפקה בסיסמאות ואמירות כלליות ללא נתונים. לא שוכנעתי כי התקבלה
30 בעירייה החלטה של גורם מינהלי מוסמך לאחר קבלת יעוץ משפטי ובחינת הנתונים במלואם
31 עובר לאותה החלטה ואדגיש איני מביע עמדה באשר להחלטה הנכונה שצריכה להתקבל.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 19-08-46461 שדולת הנשים בישראל - ISRAEL WOMEN'S NETWORK
נ' עיריית חיפה ואח'

תיק חיצוני:

- 1 8. התנהגותה הבעייתית של העירייה בלטה בראש ובראשונה מהעובדה שהיא בחרה להתעלם
2 מעמדת היועץ המשפטי לממשלה שהוגשה לבית משפט ביום 23.8.2019 והובאה לידיעת
3 העירייה יום לאחר שהעירייה הגישה תגובתה לעתירה ביום 22.8.2019.
4
5 הייתכן כי רשות מינהלית בנושא ציבורי כה חשוב ועקרוני שהביא את היועץ המשפטי לממשלה
6 באופן חריג להודיע לפי סעיף 1 לפקודת סדרי הדין (התייצבות היועץ המשפטי לממשלה)
7 [נוסח חדש] כי הוא מבקש להצטרף לדיון והעירייה לא סבורה שעמדתו ראויה לתגובתה או
8 להתייחסות מצידה? !,
9 התנהגות זו תמוהה גם בשל העובדה כי כאשר השיבה העירייה לעותרת במכתב מיום 19.8.2019
10 (נספח ג לתשובת העירייה) היא סיימה את מכתב באמירה "עיריית חיפה ממתינה לקבל את
11 התייחסות היועמ"ש לממשלה בעניין", ממתינה כדי להתעלם?
12
13 9. הופתעתי לגלות בדיון בעל פה שכלל טעונים רבים מצד העירייה שאין להם ביטוי בכתובים
14 ולפי אחד מהם הסתבר כי ההחלטה על קיום האירוע התקבלה במחלקת התרבות בעירייה ללא
15 יעוץ משפטי עובר לאירוע. לטעמי אירוע שנעשה "לראשונה בחיפה" בו מבקשת העירייה
16 למנוע כניסת נשים ולממנו מכספי תושבי העיר מחייב בחינה משפטית של האירוע על סמך
17 המצב המשפטי הקיים, לרבות החלטת הממשלה מיום 30.3.2014. אשר למצב המשפטי אפנה
18 למשל לבג"ץ 746/07 רגן נגד משרד התחבורה (5.1.2011) (עניין רגן) בו קבע כך השופט
19 רובינשטיין:
20 "ברי כי על המבקשים לנהוג בעצמם במרחב הציבורי באופן שונה
21 מתפיסת השוויון המקובלת במשפט הישראלי, חל הכלל התלמודי "כל
22 המשנה ידו על התחתונה" (משנה בבא מציעא ו', ב'). בהעדר טענה
23 להסדרה חוקית, על קבוצה זו להראות (בין היתר), כי הדרך בה היא
24 מבקשת לנהוג אינה כופה את עצמה על מי שאינו מעוניין לנהוג כך באופן
25 הפוגע בזכויותיו".
26
27 עצם האמירה "לגברים בלבד" לא מצביעה בהכרח על פגם ופסול והיטיב לתאר זאת השופט
28 ג'ובראן בעניין רגן כי יש לבחון את הקשר הדברים, משמעות שלט "לגברים בלבד" על דלת
29 הכניסה לשירותים אינה כמשמעות אותו שלט בכניסה למשל לאוטובוס. תוך שהוא מצטט את
30 השופט מרשל מבית המשפט העליון בארצות הברית: "A sign that says 'men only'"

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 19-08-46461 שדולת הנשים בישראל - ISRAEL WOMEN'S NETWORK
נ' עיריית חיפה ואח'

תיק חיצוני:

- 1 looks very different on a bathroom door than a courthouse door”
2 (Cleburne v. Cleburne Living Ctr., 473 U.S. 468-469 (1985))
3
4 10. לטעמי יש לדחות כל ניסיון להבחין בין נשים לגברים על בסיס טעמים שאינם רלבנטיים ולא
5 הוכח בפניי מהם הטעמים לפיהם פעלה העירייה, היאחזות העירייה בחזקת התקינות המינהלית
6 לא יכולה לעמוד לה במקרה כה בוטה של הסתרת מידע מבית משפט ואי הצגת נתונים כלשהם.
7
8 11. העירייה טענה לראשונה בדיון בעל פה כי מקוימים גם אירועים לנשים בלבד ויש לבחון את
9 המכלול כולו לבקשתה. הבעיה היא שלא ניתן לבחון את המכלול כולו מבלי שמציגים נתונים.
10 עד עתה אין מידע כלשהוא מטעם העירייה, מהו הסכום שמתקצב לאירוע, מהו הסכום
11 שמתקצב לאירועים אחרים או כפי שציין היועץ המשפטי בהנחיותיו סעיף ב.(3), “מהו היחס
12 בין סך כל האירועים הנערכים ברשות מקומית לבין אירועים הנערכים בהפרדה והתאמתו של
13 יחס זה להיקף הקהל המעוניין בהפרדה באותה רשות.”
14
15
16 רשות מינהלית סבירה לא יכולה לקבל החלטה סתם כך על קיום אירוע לגברים בלבד מבלי
17 לבחון הנתונים הספציפיים ומאחר ועיריית חיפה לא הציגה נתון כל שהוא בנושא זה לא
18 במכתביה, לא בתגובתה לעתירה וגם לא בדיון בעל פה בו התרתי לבאי כוח העירייה לטעון כל
19 טענה שחפצו, מסתבר כי גם נכון ליום הדיון לא הוצגו נתונים ומידע המצביעים על תשתית
20 ראייתית מינהלית לפיה התקבלה ההחלטה.
21 מיותר לציין כי החלטות כה מהותיות הנמצאות בלב זכויות היסוד של כל אדם-איש ואשה, לא
22 מתקבלות בסתר, ללא בסיס משפטי ותיעוד בכתב.
23
24 הציבור החרדי בחיפה זכאי למימון פעולותיו התרבותיות כמו גם כל ציבור אחר, אך ככל
25 שמדובר בכספי ציבור יש לפעול בהתאם לקווי הפעולה שהציע היועץ המשפטי לממשלה.
26
27 חשוב לזכור כי בעניין כניסה למקומות ציבוריים קיים חוק איסור הפליה במוצרים, בשירותים
28 ובכניסה למקומות בידור ולמקומות ציבוריים, תשס”א-2000, שנועד “לקדם את השוויון
29 ולמנוע הפליה בכניסה למקומות ציבוריים” (סעיף 1 לחוק)..

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 19-08-46461 שדולת הנשים בישראל - ISRAEL WOMEN'S NETWORK
נ' עיריית חיפה ואח'

תיק חיצוני:

12. במהלך הדיון הועלתה הפנייה לסעיף 3(ד) (3) לחוק הנ"ל ולפיו
- "(ד) אין רואים הפליה לפי סעיף זה –
- (3) בקיומן של מסגרות נפרדות לגברים או לנשים, כאשר אי הפרדה תמנע מחלק מן הציבור את הספקת המוצר או השירות הציבורי, את הכניסה למקום הציבורי, או את מתן השירות במקום הציבורי, ובלבד שההפרדה היא מוצדקת, בהתחשב, בין השאר, באופיו של המוצר, השירות הציבורי או המקום הציבורי, במידת החיוניות שלו, בקיומה של חלופה סבירה לו, ובצורכי הציבור העלול להיפגע מן ההפרדה".
- אלא שהחריג הנ"ל מחייב בחינה האם מתקיימים שני התנאים ואני מדגיש את התנאי השני, צריך להיות הוכח כי מדובר בהפרדה מוצדקת בשל מידת החיוניות של האירוע ולאחר עמידה במבחן המידתיות, קיום חלופה סבירה והתחשבות בצורכי הציבור העלול להיפגע מהפרדה.
- לו היה מוכח קיום הליך מינהלי מסודר בו נבחנו הנתונים למשל ביחס לסעיף 3(ד) (3) הנ"ל, ייתכן והתוצאה הייתה אחרת אלא שבמקרה זה העירייה משיקולים שטיבם לא הוברר, בחרה לאפשר למחלקת התרבות לקבל החלטה ולא ידוע זהותו של המחליט ומניעיו ורק אחר כך לבחון באת עמדת היעוץ משפטי לאותה החלטה מבלי שיש תיעוד כל שהוא על כך.
- העובדה שמקוימים מאות אירועים אחרים, אינה מצדיקה קיום אירוע אחד ובו פגיעה בנשים ואבהיר כי איני קובע עמדה בשם אישה חרדית, חילונית, דתית או מסורתית ואזכיר כי על פי דו"ח הצוות המשרדי נשים בקהילה החרדית הוגדרו קבוצה המהווה "תת-מיעוט" בתוך קבוצת המיעוט החרדית [דו"ח הצוות המשרדי, פסקאות 13, 25 ו-242].
- כאשר סוגרים דלתות אולם בפני נשים בשל תוכנו של אירוע, חייב להיות בסיס משפטי ועובדתי ראוי להחלטה שכזו ובסיס שכזה לא הוצג בתגובת העירייה בכתב או בדיון בעל פה.
13. יצוין כי לראשונה מתגובת משיבים 2-3 עלה כי מדובר בערב שירה בציבור ובהרצאה של רב, אין ביטוי לכך ולו ברמז המסמך כל שהוא שהוצג מטעם העירייה, לא בתגובתה לעותרת עובר לעתירה, לא בפנייתה ליועץ המשפטי ולא בתגובתה בכתב לבית משפט ואני הייתי מצפה כי יהיה לכך ביטוי במסמכים שהוצגו בפני היועצים המשפטים של העירייה עובר לקבלת החלטת הגורם המינהלי שזהותו נשארה עלומה עד עתה.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 19-08-46461 שדולת הנשים בישראל - ISRAEL WOMEN'S NETWORK
נ' עיריית חיפה ואח'

תיק חיצוני:

14. בטרם סיום אציין כי בשל לוח הזמנים הצפוף לא ארחיב מעבר לכך, העותרת השתתה מעבר
לסביר, אך אין הצדקה לדחות העתירה רק בשל כך, הלחץ שנוצר אצל המשיבים בשל אותו
שיהוי, מצדיק שלא לחייב את המשיבים בהוצאות משפט.

בפועל עמדת כל הצדדים העלולים להיפגע נשמעה, ואיני סבור כי בנושא חשוב זה יש לחייב
קיום עותר שהוא נפגע ספציפי, העותרת הבהירה בדיון כי עורכת דין שגם נכחה באולם פנתה
אליה וביקשה כי תוגש עתירה מבלי שמה יישף.

סיכום

לאור כל האמור לעיל אני מורה על ביטול החלטת משיבה 1 בדבר קיום אירוע לגברים בלבד,
מחר 26.8.19 במרכז הקונגרסים בחיפה.

אין בפסק דין זה כדי להביע עמדה לגבי אופן התמיכה באירוע זה או אחר, אין כל מניעה לתמוך
גם באירועים לציבור החרדי ומוטב כי עיריית חיפה תלמד את הנחיות היועץ המשפטי
לממשלה ותשקול לפעול בהתאם לאמור בהם.

העתירה התקבלה אך כל צד ישא בהוצאותיו בשל עיתוי הגשתה ואי צירוף מראש של כל
המשיבים הרלבנטיים.

ניתן היום, כ"ד אב תשע"ט, 25 אוגוסט 2019, בהעדר הצדדים.

אברהם אליקים
אברהם אליקים, סגן נשיא